

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.249
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Чугунова Анна Сергіївна**, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчила у 2018 році Запорізький державний медичний університет, аспірантка кафедри психіатрії, психотерапії та медико-психологічних дисциплін Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, МОЗ України, м. Київ (далі – НУОЗ України імені П. Л. Шупика), виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Медицина».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика від «10» вересня 2025 року № 3586, у складі:

- | | |
|--|---|
| Голови разової спеціалізованої вченої ради | - Гриневич Євгенії Геннадіївни, доктора медичних наук, професора, професора кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П. Л. Шупика; |
| Рецензента | - Гончара Тимура Олексійовича, кандидата медичних наук, доцента, доцента кафедри психіатрії, психотерапії та медико-психологічних дисциплін НУОЗ України імені П. Л. Шупика; |
| Офіційних опонентів | - Міхановської Наталії Геннадіївни, доктора медичних наук, старшого наукового співробітника, завідувача кафедри гігієни та соціальної медицини Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
- Маркової Маріани Владиславівни, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри сексології, психотерапії та медичної психології Харківського національного медичного університету;
- Ісакова Рустама Ісроїловича, доктора медичних наук, професора, професора кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету. |

на засіданні «5» грудня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» Чугуновій Анні Сергіївні на підставі публічного захисту дисертації «Клініко-психопатологічні особливості та діагностика семіотики obsesивно-компульсивного спектру в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових розладів із дебютом у дитячому віці» за спеціальністю 222 «Медицина».

Дисертацію виконано у Національному університеті охорони здоров'я імені П. Л. Шупика, МОЗ України, м. Київ.

Науковий керівник Пилягіна Галина Яківна, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри психіатрії, психотерапії та медико-психологічних дисциплін НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Дисертація виконана державною мовою. Дисертація оформлена відповідно до вимог Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Обсяг основного тексту дисертації відповідає вимогам, встановленим освітньо-науковою програмою НУОЗ України імені П. Л. Шупика відповідно до специфіки галузі знань «Охорона здоров'я» та спеціальності «Медицина».

Здобувач має 12 наукових публікацій за темою дисертації, серед них – 4 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, з напряду, за яким підготовлено дисертацію:

1. Chugunov V. V. Motivational patterns of internet-addiction in members of anonymous online communities / V. V. Chugunov, A. D. Gorodokin, A. S. Skripnik // Український вісник психоневрології. – 2016. – Т. 24, вип.3. – С. 74-76. https://uvnnpn.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/uvp_t_24_3_88_2016.pdf

2. В. В. Чугунов, В. В. Дац, А. С. Скрипник. Одонтофобічні реакції у дітей із різним рівнем психічного здоров'я: класифікація та клінічне наповнення / В. В. Чугунов, В. В. Дац, А. С. Скрипник // Медична психологія. - 2019. - Т. 14, № 1. - С. 45-47. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mpsl_2019_14_1_12

3. Скрипник А. С. Динамічні характеристики обсесій в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових розладів у дітей // А. С. Скрипник. Український вісник психоневрології. 2023. Т.31, №3 (116). С. 104-107. DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V31-is3-2023-17>

4. Скрипник А. С. Тематика обсесій і її особливості у дітей з шизоформними, невротичними та емоційно-поведінковими розладами// А. С. Скрипник. Чоловіче здоров'я, гендерна та психосоматична медицина. 2023. №1(16). С. 20-25. DOI: 10.37321/UJMH.2023.1-03

5. Скрипник А. С. Зв'язок об'єктивно реєстрованих та суб'єктивно ідентифікованих проявів тривоги із обсесіями та компульсіями у дітей із шизоформними, невротичними, емоційно-поведінковими розладами// А. С. Скрипник. Український вісник психоневрології. 2024. Т.32, №3 (120). С. 78-83. DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V32-is3-2024-13>

6. Чугунова А. С. Критерії диференційної діагностики і релевантності нозологічної кваліфікації семіотики обсесивно-компульсивного спектру у дітей із шизоформними, невротичними та емоційно-поведінковими розладами (підстави до клінічної шкали) // А. С. Чугунова. Український вісник психоневрології. 2024. Т.33, №4 (121). DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325>

У дискусії взяли участь присутні, голова та члени спеціалізованої вченої ради:

1) Підлубний Віталій Леонідович – професор кафедри психіатрії, психотерапії та медичної психології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету. Зауважень немає.

Запитання 1:

Чи планується, окрім створення діагностичної шкали, що витікає з розробленого алгоритму диференційної діагностики обсесій, також розробка скринінгового інструментарію для рутинного застосування у дитячій популяції?

Чугунова А. С. відповідь: Вельмишановний Віталіє Леонідовичу, дякую за Ваше запитання! Дозвольте відповісти наступним чином: Так, звичайно, розробка скринінгового інструментарію планується. Перш за все, у зв'язку з поширеністю обсесій у різних верствах дитячої популяції. Розробка скринінгового інструментарію планується після завершення розробки шкали диференційної діагностики та релевантності нозологічної кваліфікації СОКС та її клінічної апробації. (Дякую, відповіддю задоволений).

2) Городокін Антон Дмитрович – доктор філософії, асистент кафедри психіатрії, психотерапії та медичної психології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету. Зауважень немає.

Запитання 1:

Чи проводилося катамнестичне дослідження патопластичної трансформації семіотики обсесивно-компульсивного спектру в обстежених контингентів?

Чугунова А. С. відповідь: Вельмишановний Антоне Дмитровичу, дякую за Ваше запитання! Дозвольте відповісти наступним чином: Так, близько 10% контингентів були під спостереженням протягом двох років. Ми припускаємо, що з часом кількість катамнестичних спостережень буде зростати якісно і кількісно. (Дякую, я задоволений відповіддю).

3) Гриневич Євгенія Геннадіївна, доктор медичних наук, професор, професор кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П. Л. Шупика. Зауважень немає.

Запитання 1:

На слайді я не дуже чітко побачила, будь ласка, окресліть основні положення новизни вашої роботи.

Чугунова А. С. відповідь:

Новизна роботи полягає в тому, що вперше розроблений клінічний алгоритм диференційної діагностики та релевантності нозологічної кваліфікації СОКС в структурі шизоформних невротичних, та емоційно-поведінкових розладів із дебютом у дитячому віці, також вперше систематизовані типові тематики obsesій для хворих шизоформними, невротичними та емоційно-поведінковими розладами із дебютом у дитячому віці, а також вперше визначено їх структурно-динамічні характеристики. (Дякую, я повністю задоволена).

4) Міхановська Наталія Геннадіївна, доктор медичних наук, старший науковий співробітник, завідувач кафедри гігієни та соціальної медицини Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Зауважень немає.

Запитання 1:

Які перспективи має розроблений у межах дисертаційного дослідження алгоритм диференційної діагностики та релевантності нозологічної кваліфікації СОКС щодо його подальшої адаптації для потреб первинної ланки психіатричної допомоги, зокрема в рамках програми mhGAP?

Запитання 2:

Якими критеріями керувалася авторка при доборі психотерапевтичних методів та методик залежно від нозологічної структури і клініко-психопатологічних характеристик СОКС?

Запитання 3:

Чи виявлено у процесі дослідження вікові відмінності в якісних, структурно-динамічних чи анкіозних характеристиках СОКС між дітьми, підлітками та молодими особами, і якщо так — у чому полягає їх клініко-діагностичне значення?

Чугунова А. С. відповідь:

Вельмишановна Наталіє Геннадіївно, дякую за Ваші запитання! На перше з них дозвольте відповісти наступним чином: на нашу думку, розроблений алгоритм диференційної діагностики має великі перспективи саме для застосування в рамках первинної ланки за рахунок створення повноцінної стандартизованої клінічної шкали саме на підґрунті розробленого алгоритму. Цю шкалу лікарі первинної ланки зможуть застосовувати в ході рутинної діагностики при наявності скарг від батьків та опікунів на симптоматику obsесивного кола.

На друге ваше запитання дозвольте відповісти наступним чином: при доборі психотерапевтичних методів та методик ми керувалися розробленими на кафедрі психотерапії Харківської медичної академії післядипломної освіти критеріями постановки психотерапевтичного діагнозу, а саме: критерій психопатологічної та патоперсонологічної кваліфікації, тобто визначення симптомів-мішеней та урахування особистісних особливостей, критерій генезу obsесивної та obsесієформної симптоматики, критерій наявності або відсутності фармакологічного фону, критерій визначення притаманної конкретному хворому психотерапевтичної феноменології та психотерапевтичної ефект-синдромології тощо.

На третє ваше запитання дозвольте відповісти наступним чином: деякі відмінності спостерігалися лише у контексті здатності до описання власних переживань, оскільки обширність вокабуляру та рівень сформованості категоріально-понятійного апарату у пацієнтів зростає з дорослішанням. Теж саме можна зазначити відносно досвіду подолання obsесій протягом хвороби. (Дякую, я задоволена відповідями).

Міхановська Наталія Геннадіївна. Дисертаційна робота Чугунової Анни Сергіївни на тему «Клініко-психопатологічні особливості та діагностика семіотики obsесивно-компульсивного спектру в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових

розладів із дебютом у дитячому віці» є завершеним самостійним науковим дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати щодо критеріїв диференційної діагностики та релевантності нозологічної кваліфікації СОКС у дітей, підлітків та молодих осіб із різними психічними розладами, що у сукупності вирішують важливу науково-практичну задачу підвищення ефективності терапії СОКС в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових розладів. Дисертантка успішно досягла цілей дослідження, виконала всі завдання та сформулювала відповідні висновки. Робота вирізняється актуальністю обраної теми, достатнім емпіричним обсягом, відповідністю методичного інструментарію сучасним вимогам, коректністю статистичного аналізу, належним рівнем формулювання наукових положень, обґрунтованістю висновків та прикладною спрямованістю практичних рекомендацій. Отримані наукові результати представлено у наукових публікаціях, які повністю відображають зміст дисертаційного дослідження. Дисертаційна робота «Клініко-психопатологічні особливості та діагностика семіотики obsесивно-компульсивного спектру в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових розладів із дебютом у дитячому віці» за змістом, науковим рівнем, ступенем новизни, повнотою викладення результатів, методичним забезпеченням і рівнем апробації повністю відповідає вимогам п.п. 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», 22 затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 341 від 21.03.2022 та № 502 від 19.05.2023), а також вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом № 759 від 31.05.2019 р.), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

5) Маркова Маріана Владиславівна, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри сексології, психотерапії та медичної психології Харківського національного медичного університету. Зауважень немає.

Запитання 1:

Чому вираженість об'єктивних анксіозних проявів була оцінена на основі вражень батьків від поведінки дитини?

Чугунова А. С. відповідь:

Вельмишановна Маріанно Владиславівно, дякую за Ваше запитання! Дозвольте відповісти наступним чином: Оскільки саме батьки являються особами, які щоденно спостерігають емоційний стан та поведінку дітей, зовнішні прояви тривоги відстежити та описати повною мірою здатні саме вони.

Запитання 2:

Як пояснюється відсутність статистично значущої різниці в поширеності та представленості певних тематик obsесій у дітей, підлітків та молодих осіб з різними психічними розладами?

Чугунова А. С. відповідь:

Вельмишановна Маріанно Владиславівно, дякую за Ваше запитання! Дозвольте відповісти наступним чином: Тематики obsесій при різних захворюваннях можна звести до кількох десятків кластерів, однак вони відрізняються специфічним особистісним аранжуванням, способом артикуляції та живістю чуттєво-образної презентації для кожної особи.

Запитання 3:

Чи встановлювалася ефективність конкретних препаратів для створення терапевтичного фармакологічного фону для психотерапевтичного впливу на obsесії в обстежених контингентах?

Чугунова А. С. відповідь:

Вельмишановна Маріанно Владиславівно, дякую за Ваше запитання! Дозвольте відповісти наступним чином: Ні, аналізувався лише наявний терапевтичний фон виключно в

практичних цілях, і в значній кількості випадків було виявлено його конгруентність. Встановлення ефективності конкретних препаратів для створення терапевтичного фармакологічного фону для психотерапевтичного впливу на обсесії буде темою наших подальших досліджень. (Дякую, відповідями задоволена).

Маркова Маріана Владиславівна. Таким чином, дисертаційне дослідження Чугунової Анни Сергіївни на тему «Клініко-психопатологічні особливості та діагностика семіотики обсесивно-компульсивного спектру в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових розладів із дебютом у дитячому віці», представлене на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» є самостійною закінченою науково-дослідною роботою з вперше встановленими науковими положеннями, що обґрунтовані та практично підтверджені результатами. Вивчення дисертації дозволяє зробити висновок, що за актуальністю, науковою новизною і практичним значенням отриманих результатів дисертаційна робота повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40.

6) Ісаков Рустам Ісроілович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету. Зауважень немає.

Запитання 1:

Яким чином авторка оцінювала вплив психотерапевтичних підходів у поєднанні з медикаментозною підтримкою на вираженість обсесивних симптомів?

Запитання 2:

Чи планується подальша валідація розробленого алгоритму на більшій вибірці?

Чугунова А. С. відповідь:

Вельмишановний Рустаме Ісроіловичу, дякую за Ваші запитання, дозвольте відповісти на перше з них наступним чином: оцінка ефективності впливу психотерапевтичних підходів у поєднанні з медикаментозною підтримкою на вираженість обсесивних симптомів не була метою нашого дослідження, та зазвичай проводилося за рахунок традиційних методів, зокрема у вигляді клінічних шкал, застосованих на діагностичному етапі дослідження. На друге ваше запитання дозвольте відповісти наступним чином: так, звичайно, на підставі цього алгоритму на стадії розробки знаходиться клінічна шкала диференційної діагностики та релевантності нозологічної кваліфікації СОКС, яка власне і буде валідована на більшій вибірці. (Дякую, відповідями задоволений).

Ісаков Рустам Ісроілович: Дисертаційна робота Чугунової Анни Сергіївни на тему «Клініко-психопатологічні особливості та діагностика семіотики обсесивно-компульсивного спектру в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових розладів із дебютом у дитячому віці», представлене на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» є завершеним самостійним дослідженням, яке вирізняється актуальністю, високим науковим рівнем та вагомою практичною спрямованістю. Дисертаційна робота авторки відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40, які пред'являються до наукового захисту ступеня доктора філософії і заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії.

7) Гончар Тимур Олексійович, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри психіатрії, психотерапії та медико-психологічних дисциплін НУОЗ України імені П. Л. Шупика. Зауважень немає.

Запитання 1:

1. Чи виключаєте ви можливість викривлення реальної картини СОКС за рахунок ятрогенного впливу?

Запитання 2:

Чи відрізняються методи та методики психотерапії для осіб із різними клінічними типами СОКС?

Чугунова А. С. відповідь:

Вельмишановний Тимуре Олексійовичу, дякую за Ваші запитання! І на перше з них дозвольте відповісти наступним чином: для того, щоби виключити ятрогенний вплив, наскільки це є можливим, ми не ставили пацієнтам жодних прямих питань, що могли би спровокувати, сугестувати чи інспірувати пацієнтів. Особливо уважно ми стежили за виключенням медичної, зокрема психіатричної лексики в цілях запобігання засвоєння її пацієнтами.

На друге ваше запитання дозвольте відповісти наступним чином: так, звичайно, відрізняються, бо одним з базових критеріїв підбору методів та методик психотерапії є визначення нозоспецифічних симптомів-мішеней. Також в залежності від нозологічної приналежності СОКС спостерігаються особливості формування клінічної психотерапевтичної ефект-синдромології. Слід додати, що певні захворювання є протипоказаннями до застосування тих чи інших психотехнік. (Дякую, відповідями задоволений).

Гончар Тимур Олексійович: За своєю актуальністю, обсягом та рівнем виконаних досліджень, науковою новизною результатів клінічних досліджень, практичною значимістю дисертаційна робота Чугунової Анни Сергіївни на тему «Клініко-психопатологічні особливості та діагностика семіотики обсессивно-компульсивного спектру в структурі шизоформних, невротичних та емоційно-поведінкових розладів із дебютом у дитячому віці», представлене на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» є самостійною закінченою науково-дослідною роботою з вперше встановленими науковими положеннями, що обґрунтовані та практично підтверджені результатами. Вивчення дисертації дозволяє зробити висновок, що за актуальністю, науковою новизною і практичним значенням отриманих результатів дисертаційна робота повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 та Вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН України від 12.01.2017 р. №40, які пред'являються до наукового захисту ступеня доктора філософії, а Чугунова А. С. заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради,
«Утримався» 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.613.249 присуджує **Чугуновій Анні Сергіївні** ступінь доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.613.249



М.П.

(підпис)

Євгенія ГРИНЕВИЧ

М.П.

секретар

засвідчую

20 ____ р.